Załącznik nr 2

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI LSR ZA 2022 ROK

Nazwa LGD	Lokalna Grupa Działania "Rozwój Ziemi Lubaczowskiej"
Nr KRS	0000311738
Województwo	Podkarpackie

Dotyczy funduszy:

EFRROW	x	EFMR		EFRR		EFS	

LGD obowiązkowo wypełnia części 1, 2 oraz 6 i 7, a także w zależności od tego z jakich środków współfinansowana jest LSR części 3 i/lub 4a lub 4b i/lub 5.
Sprawozdanie należy złożyć zarządowi województwa zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 23 lit. c umowy ramowej.

Część 1	Finansowa realizacja celów oraz przedsięwzięć w LSR

Cele ogólne				Cele szczegółowe				Przedsięwzięcia							
											Pomoc przyznana		Pomoc wypłacona		
Nazwa	Budżet w LSR [PLN/EUR]	Realizacja budżetu [PLN/EUR]	Realizacja budżetu [%]	Nazwa	Budżet w LSR [PLN/EUR]	Realizacja budżetu [PLN/EUR]	Realizacja budżetu [%]	Nazwa	Program / fundusz	Budżet w LSR [PLN/EUR]	Realizacja budżetu [PLN/EUR]	Realizacja budżetu [%]	Realizacja budżetu [PLN/EUR]	Realizacja budżetu [%]	
Aktywny i zdrowy styl życia przedsiębiorczych mieszkańców	2414375,00	1512159,43	62,63%	1.1.Zbudowanie atrakcyjnegi produktu turystycznego obszaru LGD	2252426,00	1363490,53	60,53%	1.1.1 Zwiększenie atrakcyjności obszaru LGD i jego promocja	PROW	24375,00	24375,00	100,00%	0,00	0,00%	19.3
								1.1.2 Dobre praktyki w zakresie turystycznego rozwoju obszaru	PROW	3750,00	3750,00	100,00%	3720,25	99,21%	19.4
								1.1.4 Kreowanie produktu turystycznego obszaru LGD wykorzystującego dziedzictwo lokalne	PROW	91062,29	91062,31	100,00%	91062,29	100,00%	1,2/2018/G 1/2019/G
								1.1.5 Niekomercyjna infrastruktura turystyczna	PROW	1156030,12	803630,55	69,52%	605208,48	52,35%	5/2017, 2/2019,1/2021
								1.1.6 Opracowanie i/lub wdrażanie koncepcji produktów i marki obszaru LGD	PROW	10323,01	10323,01	100,00%	10323,01	100,00%	2/2018/W
								1.1.7 Tworzenie komercyjnych produktów turystycznych	PROW	503942,44	507385,54	100,68%	380371,31	75,48%	1/2017, 1/2019, 3/202
								1.1.8 Podejmowanie działalności gospodarczej w branży turystycznej i okołoturystycznej	PROW	346244,11	245416,07	70,88%	156106,16	45,09%	4/2017, 2/2020,3/2021
								1.1.9 Podejmowanie działalności gospodarczej przez kobiety	PROW	116699,03	116699,03	100,00%	116699,03	100,00%	2/2017,
				1.2 Wsparcie przedsiębiorczośc i społecznej i gospodarczej mieszakańców	161949,00	148668,90	91,80%	1.2.1 Kreowanie dodatkowych przychodów na bazie produktów lokalnych	PROW	58750,00	58000,00	98,72%	58000,00	98,72%	19.3
								1.2.2 Animator lokalny - aktywizacja i szkolenie grupy animatorów	PROW	10474,21	10474,21	100,00%	10474,21	100,00%	1/2018/W
								1.2.3 Inkubator dotacji - udzielanie informacji i wsparcie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych	PROW	34715,93	22215,93	63,99%	22215,93	63,99%	3/2018W
								1.2.4 Wydarzarzenie podsumowujące i nagradzające najaktywniejszych mieszkańców	PROW	14000,00	14000,00	100,00%	13969,90	99,79%	19.4
								1.2.5 Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych	PROW	44008,86	44008,86	100,00%	44008,86	100,00%	3/2018/G
										Razem	1951340,51	X	1512159,43	X	
										w tym PROW 2014-2020	1951340,51		1512159,43		
Koszty bieżące								Szkolenia dla pracowników biura LGD	PROW	8500,00	23500,00	100,00%	21561,06	91,75%	
								Szkolenia dla organu decyzyjnego LGD	PROW	15000,00					
								Funkcjonowanie biura	PROW	408945,00	408945,00	100,00%	349600,97	85,49%	
								razem koszty bieżące			432445,00	x	371162,03	x	

Należy wypełnić w oparciu informacje zawarte w LSR, w szczególności w Planie działania. Suma kwot powinna zrównać się z budżetem na realizację LSR określonym w umowie ramowej. W przypadku gdy LSR została przewalutowana z PLN na euro, to również sprawozdanie roczne powinno być sporządzone w oparciu o walutę euro. Określenie finansowej realizacji LSR w EUR odbywa się wg kursu wymiany PLN /EUR, publikowanego przez Europejski Bank Centralny (EBC) z przedostatniego dnia roboczego miesiąca grudnia i roku, za które jest składane sprawozdanie.

W przypadku PROW 2014 – 2020: Dane w kolumnie „Realizacja budżetu celów ogólnych", "Realizacja budżetu celów szczegółowych" oraz „Realizacja budżetu przedsięwzięć. Pomoc wypłacona" należy dla poddziałania 19.2 oraz 19.3 podać narastająco i powinny obejmować wyłącznie środki dotyczące operacji zakończonych, dla których płatność końcowa/druga transza (dotyczy premii na podejmowanie działalności gospodarczej) została wypłacona beneficjentowi, w przypadku poddziałania 19.4 dane należy podać dla operacji trwających, dla których dokonano płatności przynajmniej jednej transzy. Dane obejmują także środki własne beneficjentów będących jednostkami sektora finansów publicznych, stanowiące wymagany krajowy wkład środków publicznych.

Dane w kolumnie „Realizacja budżetu przedsięwzięć. Pomoc przyznana" należy podać narastająco i powinny obejmować kwoty z zawartych umów o przyznaniu pomocy, uwzględniających ewentualne zmiany tych umów (aneksy umowy o przyznaniu pomocy). Dane nie powinny obejmować kwot z rozwiązanych umów przyznania pomocy.

Dane w kolumnie „Realizacja budżetu … w %" należy wskazać jako wynik dzielenia kwoty podanej w zł w kolumnie „Realizacja budżetu …" przez kwotę w kolumnie „Budżet …".

W przypadku EFS: Pod uwagę należy brać operacje/etapy operacji, dla których zatwierdzone zostały do 31 grudnia wydatki kwalifikowalne w ramach wniosków o płatność.

Część 2	Rzeczowa realizacja celów oraz przedsięwzięć w LSR														
Cel ogólny	Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Kod wskaźnika (dotyczy EFRROW)	Jednostka miary	Stan początkowy	Stan docelowy	Realizacja (%)	Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Kod wskaźnika (dotyczy EFRROW)	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)		
													U	P	
Aktywny i zdrowy styl życia przedsiębiorczych mieszkańców	1.1.Zbudowanie atrakcyjnegi produktu turystycznego obszaru LGD	Liczba uczestników wydarzeń		sztuka	0	200	0,00%	1.1.1 Zwiększenie atrakcyjności obszaru LGD i jego promocja	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym współpracy międzynarodowej	3.2.2	sztuka	1	100,00%	0,00%	19.3
		Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych		sztuka	0	54	137,04%	1.1.2 Dobre praktyki w zakresie turystycznego rozwoju obszaru	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	4.3	sztuka	3	100,00%	100,00%	19.4
		Liczba uczestników wydarzeń		sztuka	0	9200	87,07%	1.1.4 Kreowanie produktu turystycznego obszaru LGD wykorzystującego dziedzictwo lokalne	Liczba wydarzeń	2.12 2.1	sztuka	15	113,33%	113,33%	1,2/2018/G 1/2019/
		Liczba osób, które skorzystały z nowo powstałej z infrastruktury turystycznej		sztuka	0	34000	66,18%	1.1.5 Niekomercyjna infrastruktura turystyczna	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej	2.4 2.5 2.1	sztuka	20	80,00%	55,00%	
		Liczba operacji mających pozytywny wpływ na ochronę środowiska i/lub łagodzenie zmian klimatu		sztuka	0	1	800,00%								5/2017, 2/2019,1/2(
		Liczba uczestników wydarzeń		sztuka	0	600	105,00%	1.1.6 Opracowanie i/lub wdrażanie koncepcji produktów i marki obszaru LGD	Liczba wydarzeń	2.12	sztuka	3	100,00%	100,00%	2/2018/W
		Liczba utworzonych miejsc pracy	1.3	sztuka	0	15	80,00%	1.1.7 Tworzenie komercyjnych produktów turystycznych	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	1.2 2.1	sztuka	12	100,00%	75,00%	
		Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	2.13	sztuka	0	4	175,00%								
		Liczba operacji mających pozytywny wpływ na ochronę środowiska i/lub łagodzenie zmian klimatu		sztuka	0	6	150,00%								1/2017, 1/2019, 3/2(
		Liczba utworzonych miejsc pracy	1.3	sztuka	0	22	50,00%	1.1.8 Podejmowanie działalności gospodarczej w branży turystycznej i okołoturystycznej	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	1.1 2.1	sztuka	22	72,73%	45,45%	
		Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	2.13	sztuka	0	3	333,33%								
		Liczba operacji mających pozytywny wpływ na ochronę środowiska i/lub łagodzenie zmian klimatu		sztuka	0	4	150,00%								4/2017, 2/2020,3/2(
		Liczba utworzonych miejsc pracy	1.3	sztuka	0	5	100,00%	1.1.9 Podejmowanie działalności gospodarczej przez kobiety	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa przez kobiety	1.1 2.1	sztuka	5	100,00%	100,00%	
		Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	2.13	sztuka	0	1	500,00%								
		Liczba operacji mających pozytywny wpływ na ochronę środowiska i/lub łagodzenie zmian klimatu		sztuka	0	2	150,00%								2/2017
	odarczej mieszkańców	Liczba uczestników wydarzeń		sztuka	0	400	327,50%	1.2.1 Kreowanie dodatkowych przychodów na bazie produktów lokalnych	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	3.2	sztuka	1	100,00%	100,00%	19.3
		Liczba uczestników wydarzeń		sztuka	0	500	102,00%	1.2.2 Animator lokalny - aktywizacja i szkolenie grupy animatorów	Liczba wydarzeń aktywizujących	2.12	sztuka	5	100,00%	100,00%	1/2018/W

	1.2 Wsparcie przedsiębiorczości społecznej i gosp	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych		sztuka	0	270	146,30%	1.2.3 Inkubator dotacji - udzielanie informacji i wsparcie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	2.12	sztulka	16	75,00%	75,00%	3/2018W
		Liczba uczestników wydarzeń		sztuka	0	4000	213,25%	1.2.4 Wydarzarzenie podsumowujące i nagradzające najaktywniejszych mieszkańców	Liczba wydarzeń	4.3	sztuka	8	100,00%	100,00%	19.4
		Liczba uczestników wydarzeń		sztuka	0	5000	48,80%	1.2.5 Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych	Liczba wydarzeń	2.12 2.1	sztuka	8	100,00%	200,00%	3/2018/G
		Liczba operacji mających pozytywny wpływ na ochronę środowiska i/lub łagodzenie zmian klimatu		sztuka	0	5	0,00%								
koszty bieżące								Szkolenia dla pracowników biura LGD	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	4.1	szt	29	100,00%	100,00%	
								Szkolenia dla organu decyzyjnego LGD	Liczba osobodni szkoleń dla organu decyzyjnego LGD	4.1	szt	20	100,00%	100,00%	
								Doradztwo w biurze LGD	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	4.2	szt	75	1388,00%	1388,00%	
								Funkcjonowanie biura	Liczba miesięcy funkcjonowania biura	4.4 4.5	szt	82	96,34%	96,34%	

Należy wskazać cele, przedsięwzięcia i wskaźniki realizacji LSR, z uwzględnieniem logiki powiązań pomiędzy tymi elementami (matryca logiczna).

Każdy cel szczegółowy oraz każde przedsięwzięcie powinny zostać przyporządkowane do jednego celu ogólnego. Przyporządkowanie przedsięwzięć do celów ogólnych i szczegółowych powinno być zgodne z przyporządkowaniem dokonanym w arkuszu "Finansowy postęp".

LGD powinna dokonać analizy treści swoich matryc logicznych/planów działania celem identyfikacji wskaźników, które można zastąpić nowym brzmieniem wskazanym w arkuszu "Wskaźniki obowiązkowe PROW". Dlatego też martycę logiczną należy wypełniać w powiązaniu z arkuszem "Wskaźniki obowiązkowe PROW". Dla zidentyfikowanego wskaźnika produktu i rezultatu w matrycy logicznej należy przypisać kod wskaźnika z arkusza "Wskaźniki obowiązkowe PROW", przypisany do poszczególnych wskaźników (o ile dany wskaźnik obowiązkowy jest adekwatny do danej LSR).

Dane w kolumnach „Stan początkowy" oraz „Stan docelowy" należy wypełnić zgodnie z danymi w lokalnej strategii rozwoju.

W przypadku PROW 2014 – 2020: Dane w kolumnie „Realizacja" w odniesieniu do wskaźników rezultatu oraz kolumnie „Realizacja P" w odniesieniu do wskaźników produktu dla poddziałania 19.2 oraz 19.3 należy podać narastająco i powinny obejmować wyłącznie informacje dotyczące operacji zakończonych, dla których płatność końcowa/druga transza (dotyczy premii na podejmowanie działalności gospodarczej) została wypłacona beneficjentowi, w przypadku poddziałania 19.4 dane należy podać dla operacji trwających, dla których dokonano płatności przynajmniej jednej transzy.

Dane w kolumnie „Realizacja U" w odniesieniu do wskaźników produktu należy podać narastająco i powinny obejmować wyłącznie informacje dotyczące operacji w odniesieniu do których zawarto umowy o przyznaniu pomocy, uwzględniając ewentualne zmiany tych umów (aneksy umowy o przyznaniu pomocy). Dane nie powinny obejmować informacji z rozwiązanych umów przyznania pomocy.

Część 3		Rzeczowa realizacja wskaźników obowiązkowych w zakresie PROW 2014 – 2020						
PODDZIAŁANIE 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność								
Nazwa wskaźnika	Wskaźnik realizowany (TAK/NIE)	Kod wskaźnika	Dezagregacja	Kod wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Jednostka miary	Realizacja (w jednostce miary)	
							U	P
Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Tak	1.1	Ogółem	1.1	Produkt	Sztuka	21	15
			Osoby niepełnosprawne – posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	1.1.1	Produkt	Sztuka	2	2
			Osoby bezrobotne – zarejestrowane w urzędzie pracy	1.1.2	Produkt	Sztuka	1	1
			Osoby powyżej 50 roku życia	1.1.3	Produkt	Sztuka	3	3
			Osoby młode do ukończenia 25 roku życia	1.1.4	Produkt	Sztuka	1	1
			Mężczyźni	1.1.5	Produkt	Sztuka	10	6
			Kobiety	1.1.6	Produkt	Sztuka	11	9
Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Tak	1.2	-	-	Produkt	Sztuka	12	9
Liczba utworzonych miejsc pracy	Tak	1.3	Ogółem	1.3	Rezultat	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	38	28
			Kobiety	1.3.1	Rezultat	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	X	21
			Mężczyźni	1.3.2	Rezultat	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	X	7
			Osoby niepełnosprawne – posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	1.3.3	Rezultat	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	3	3
			Osoby bezrobotne – zarejestrowane w urzędzie pracy	1.3.4	Rezultat	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	1	1
			Osoby powyżej 50 roku życia	1.3.5	Rezultat	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	3	3
			Osoby młode do ukończenia 25 roku życia	1.3.6	Rezultat	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	2	2
Liczba utrzymanych miejsc pracy	NIE	1.4	Ogółem	1.4	Rezultat	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	0	0
			Kobiety	1.4.1	Rezultat	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	0	0
			Mężczyźni	1.4.2	Rezultat	Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC)	0	0

Liczba sieci w zakresie usług turystycznych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	NIE	1.5	-	-	Produkt	Sztuka	0	0
Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie usług turystycznych		1.6	-	-	Produkt	Sztuka	0	0
Liczba sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	NIE	1.7	-	-	Produkt	Sztuka	0	0
Liczba podmiotów w ramach sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych lub rynków lokalnych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR		1.8	-	-	Produkt	Sztuka	X	0
Liczba nowych inkubatorów (centrów) przetwórstwa lokalnego	Nie	1.9	-	-	Produkt	Sztuka	0	0
Liczba zmodernizowanych inkubatorów (centrów) przetwórstwa lokalnego	NIE	1.10	-	-	Produkt	Sztuka	0	0
Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych rocznie	Nie	1.11	-	-	Rezultat	Sztuka	X	0
Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg	NIE	1.12	Ogółem	1.12	Produkt	Kilometr	0	0
			Drogi wybudowane	1.12.1	Produkt	Kilometr	0	0
			Drogi przebudowane	1.12.2	Produkt	Kilometr	0	0
Liczba osób korzystających z nowej lub przebudowanej infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	NIE	1.13	-	-	Rezultat	Osoba	0	0
Liczba godzin pracy wolontariuszy zaangażowanych w realizację operacji		1.14	-	-	Rezultat	Osoba	0	0
Liczba przygotowanych koncepcji Smart Villages	NIE	1.15	-	-	Produkt	Sztuka	0	0

PODDZIAŁANIE 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz PODDZIAŁANIE 19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania								
Nazwa wskaźnika	**Wskaźnik realizowany (TAK/NIE)**	**Kod wskaźnika**	**Dezagregacja**	**Kod wskaźnika**	**Rodzaj wskaźnika**	**Jednostka miary**	**Realizacja (w jednostce miary)**	
							U	**P**
Liczba szkoleń	TAK	2.1	-	-	Produkt	Sztuka	18	18
Liczba osób przeszkolonych		2.2	-	-	Rezultat	Osoba	0	0
Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań		2.3	-	-	Rezultat	Osoba	X	0
Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Tak	2.4	Ogółem	2.4	Produkt	Sztuka	13	8
			Obiekty noclegowe	2.4.1	Produkt	Sztuka	0	0
			Obiekty gastronomiczne	2.4.2	Produkt	Sztuka	0	0
			Obiekty sportowe/rekreacyjne	2.4.3	Produkt	Sztuka	13	8
Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Tak	2.5	Ogółem	2.5	Produkt	Sztuka	3	3
			Obiekty noclegowe	2.5.1	Produkt	Sztuka	0	0
			Obiekty gastronomiczne	2.5.2	Produkt	Sztuka	0	0
			Obiekty sportowe/rekreacyjne	2.5.3	Produkt	Sztuka	3	3
Liczba nowych miejsc noclegowych	NIE	2.6	-	-	Produkt	Sztuka	0	0
Liczba osób, które skorzystały z nowych miejsc noclegowych w ciągu roku w nowych lub przebudowanych obiektach turystycznych		2.7	-	-	Rezultat	Osoba	X	0
Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	NIE	2.8	Ogółem	2.8	Produkt	Kilometr	0	0
			Ściezki rowerowe	2.8.1	Produkt	Kilometr	0	0
			Szlaki turystyczne	2.8.2	Produkt	Kilometr	0	0
Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	NIE	2.9	-	-	Produkt	Sztuka	0	0
Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	NIE	2.10	-	-	Produkt	Sztuka	0	0
Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	NIE	2.11	-	-	Produkt	Sztuka	0	0
Liczba wydarzeń / imprez	Tak	2.12	-	-	Produkt	Sztuka	45	53
Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	Tak	2.13	-	-	Rezultat	Sztuka	30	22

PODDZIAŁANIE 19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania								
Nazwa wskaźnika	**Wskaźnik realizowany (TAK/NIE)**	**Kod wskaźnika**	**Dezagregacja**	**Kod wskaźnika**	**Rodzaj wskaźnika**	**Jednostka miary**	**Realizacja (w jednostce miary)**	
							U	**P**
Liczba przygotowanych projektów współpracy	Nie	3.1	Ogółem	3.1	Produkt	Sztuka	0	0
			Projekty międzyregionalne	3.1.1	Produkt	Sztuka	0	0
			Projekty międzynarodowe	3.1.2	Produkt	Sztuka	0	0
Liczba zrealizowanych projektów współpracy	Tak	3.2	Ogółem	3.2	Produkt	Sztuka	2	1
			Projekty międzyregionalne	3.2.1	Produkt	Sztuka	1	1
			Projekty międzynarodowe	3.2.2	Produkt	Sztuka	1	0
Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby	Nie	3.3	Ogółem	3.3	Rezultat	Sztuka	0	0
			Zasoby przyrodnicze	3.3.1	Rezultat	Sztuka	0	0
			Zasoby kulturowe	3.3.2	Rezultat	Sztuka	0	0
			Zasoby historyczne	3.3.3	Rezultat	Sztuka	0	0
			Zasoby turystyczne	3.3.4	Rezultat	Sztuka	0	0
			Produkty lokalne	3.3.5	Rezultat	Sztuka	0	0
Liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych	Nie	3.4	Ogółem	3.4	Rezultat	Sztuka	0	0
			Przedsiębiorcy	3.4.1	Rezultat	Sztuka	0	0
			Osoby niepełnosprawne – posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	3.4.2	Rezultat	Sztuka	0	0
			Osoby bezrobotne – zarejestrowane w urzędzie pracy	3.4.3	Rezultat	Sztuka	0	0
			Osoby powyżej 50 roku życia	3.4.4	Rezultat	Sztuka	0	0
			Osoby młode od 18 do ukończenia 25 lat	3.4.5	Rezultat	Sztuka	0	0
			Młodzież	3.4.6	Rezultat	Sztuka	0	0
			Kobiety	3.4.7	Rezultat	Sztuka	0	0
			Imigranci	3.4.8	Rezultat	Sztuka	0	0
			Turyści	3.4.9	Rezultat	Sztuka	0	0
			LGD	3.4.10	Rezultat	Sztuka	0	0
			Organizacje pozarządowe	3.4.11	Rezultat	Sztuka	0	0
			Liderzy lokalni	3.4.12	Rezultat	Sztuka	0	0
			Rolnicy	3.4.13	Rezultat	Sztuka	0	0

PODDZIAŁANIE 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji						
Nazwa wskaźnika	**Kod wskaźnika**	**Dezagregacja**	**Kod wskaźnika**	**Rodzaj wskaźnika**	**Jednostka miary**	**Realizacja (w jednostce miary)**
Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	4.1	-	-	Produkt	Osobodzień	49
Liczba **podmiotów,** którym udzielono indywidualnego doradztwa	4.2	Ogółem	4.2	Produkt	Sztuka	1041
		Osoby fizyczne	4.2.1	Produkt	Sztuka	675
		Instytucje	4.2.2	Produkt	Sztuka	366
		Liczba podmiotów, które złożyły wniosek o przyznanie pomocy	4.2.3	Produkt	Sztuka	92
		Liczba podmiotów, które zawarły umowę o przyznaniu pomocy	4.2.4	Rezultat	Sztuka	49
Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	4.3	-	-	Produkt	Sztuka	11
Liczba konferencji / targów / prezentacji (odbywających się poza terenem LGD) z udziałem przedstawicieli LGD	4.4	-	-	Produkt	Sztuka	1
Liczba odwiedzin strony internetowej LGD	4.5	-	-	Rezultat	Sztuka	2772615

Liczba złożonych wniosków o przyznanie pomocy w ramach prowadzonych naborów	Ogółem	Sztuka	96
	Wnioski zgodne z LSR	Sztuka	85
	Wnioski wybrane przez LGD	Sztuka	85

Należy wypełnić w oparciu o dane w arkuszu "Rzeczowy postęp". Dane dotyczące wskaźników obowiązkowych w tym arkuszu oraz w arkuszu "Rzeczowy postęp" powinny być zgodne (dane z kolumny „Realizacja %" w odniesieniu do wskaźników rezultatu w arkuszu "Rzeczowy postęp" z wynikiem podzielenia wartości z kolumny „Realizacja P" w tym arkuszu dla wskaźników rezultatu przez stan docelowy w arkuszu "Rzeczowy postęp" oraz dane z kolumny „Realizacja P %" w odniesieniu do wskaźników produktu w arkuszu "Rzeczowy postęp" z wynikiem podzielenia wartości z kolumny „Realizacja P" w tym arkuszu dla wskaźników produktu przez stan docelowy w arkuszu "Rzeczowy postęp" oraz dane z kolumny „Realizacja U %" w odniesieniu do wskaźników produktu w arkuszu "Rzeczowy postęp" z wynikiem podzielenia wartości z kolumny „Realizacja U" w tym arkuszu dla wskaźników produktu przez stan docelowy w arkuszu "Rzeczowy postęp"). W przypadku, gdy dany wskaźnik w tym arkuszu jest nieadekwatny do danej LSR – jego wartości będą zerowe w tym arkuszu. W przypadku poddziałania 19.4 dane należy podać dla operacji trwających, dla których dokonano płatności przynajmniej jednej transzy.

Opcję TAK/NIE w kolumnie "Wskaźnik realizowany" należy zaznaczyć w zależności, czy dany wskaźnik został przewidziany do realizacji w ramach LSR. W sytuacji, gdy wartości danego wskaźnika w kolumnie "Realizacja" są zerowe, jednak wskaźnik został przewidziany do realizacji w ramach LSR, należy zaznaczyć opcję TAK.

Część 4(a)	Rzeczowa realizacja wskaźników w ramach EFRR i EFS (Województwo Kujawsko-Pomorskie)				
Fundusz	Obszar tematyczny	Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Jednostka pomiaru	Realizacja w roku sprawozdawczym (w jednostce pomiaru)
EFRR	Działania infrastrukturalne przyczyniające się do rewitalizacji społecznogospodarczej miejscowości wiejskich - w szczególności o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych - zmierzające do ożywienia społecznogospodarczego danego obszaru i poprawy warunków uczestnictwa osób zamieszkujących obszary problemowe w życiu społecznym i gospodarczym.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach	Produkt	szt.	
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	Produkt	ha	
		Długość przebudowanych dróg gminnych	Produkt	km	
		Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	Rezultat	szt.	
		Liczba osob korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	Rezultat	osoby	
	Wsparcie inwestycyjne mikro i małych przedsiębiorstw - projekty inwestycyjne poprawiające konkurencyjność przedsiębiorstwa, związane z unowocześnieniem sposobu działania jak i oferty poprzez: a. rozbudowę przedsiębiorstwa, b. rozszerzenie zakresu działania przedsiębiorstwa, c. działania mające na celu dokonywanie zasadniczych zmian produkcji bądź procesu produkcyjnego, prowadzące do wprowadzenia na rynek nowych lub ulepszonych produktów/usług, d. zmianę stosowanych rozwiązań produkcyjnych, technologicznych, organizacyjnych, e. zmianę wyrobu i usługi, w tym także zmianę sposobu świadczenia usługi.	Liczba przedsiębiorstw Otrzymujących dotację (CI2)	Produkt	szt.	
		Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie ekoinnowacji	Produkt	szt.	
		Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CI8)	Rezultat	EPC	
		Liczba nowych produktów/usług wprowadzanych w przedsiębiorstwie	Rezultat	szt.	
		Liczba udoskonalonych produktów/usług wprowadzanych w przedsiębiorstwie	Rezultat	szt.	
	Wspieranie tworzenia i rozwoju małych inkubatorów przedsiębiorczości poprzez dostosowanie istniejących budowli do pełnienia funkcji inkubatora i wsparcie usług świadczonych przez inkubator.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI4)	Produkt	szt.	
		Liczba usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości	Produkt	szt.	
		Liczba wspartych inkubatorów przedsiębiorczości	Produkt	szt.	
		Liczba nowych przedsiębiorstw powstałych przy wsparciu instytucji otoczenia biznesu	Rezultat	szt.	
		Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości	Rezultat	szt.	
EFRR	Zakup sprzętu dla szkół z przeznaczeniem do zdalnej nauki dla uczniów i nauczycieli	Liczba szkół wspartych sprzętem do zdalnej nauki	Produkt	szt.	
		Liczba osób korzystających z zakupionego sprzętu do zdalnej nauki	Rezultat	szt.	
EFRR	Aktywność lokalnej młodzieży – projekty zaspakajające potrzeby dzieci i młodzieży, w tym: a. pozwalające młodym ludziom zdrowo i aktywnie spędzać czas wolny (np. budowa skateparków, siłowni zewnętrznych zawierających urządzenia przeznaczone dla dzieci i młodzieży (np. trenowania parkour), ogólnodostępnej infrastruktury sportowej, lodowisk, kręgielni bezasekuracyjnych parków linowych, placów zabaw i/lub centrów rozrywki w tym z elementami dla dzieci z niepełnosprawnością); b. pozwalające młodym ludziom rozwijać pasje i zainteresowania (np. studia nagrań dla młodzieżowych zespołów czy młodych solistów, doposażenie lokalnych zespołów i/lub orkiestr w niezbędne do występów scenicznych stroje czy instrumenty, wyposażenie klubów i/lub kółek zainteresowań w sprzęt i materiały dostosowane do profilu prowadzonych w nich zajęć)	Liczba nowych i/lub ulepszonych miejsc aktywności dla lokalnej młodzieży	Produkt	szt.	
		Liczba młodych osób (poniżej 25 roku życia), korzystających z nowych i/lub ulepszonych miejsc aktywności	Rezultat	szt.	
EFS	Włączenie społeczne na obszarach wiejskich 1. Działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym. 2. Działania wspierające rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej. 3. Działania wspierające rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej, w tym: działania animacyjne, budowa i rozwój lokalnych partnerstw publiczno-społecznych na rzecz tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw społecznych i inne wspierające rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej .	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Produkt	osoba	
		Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	Rezultat	osoba	
		Liczba osob zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Rezultat	osoba	
		Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	Rezultat	osoba	
Bieżąca działalność związana z realizacją strategii oraz działania animacyjne dotyczące LSR, w których funduszem wiodącym jest EFS	Koszty bieżące		Produkt		
			Rezultat		
	Animacja		Produkt		
			Rezultat		

Należy wypełnić na podstawie wskaźników przyjętych do realizacji w ramach LSR. W przypadku, gdy dana LSR nie uwzględnia obszaru tematycznego należy wpisać „nie dotyczy".

Dane w kolumnie "Realizacja w roku sprawozdawczym (w jednostce pomiaru)" do 31 grudnia 2018 roku należy podać na podstawie zakontraktowanych środków, po tym terminie na podstawie wypłaconych środków.

Dane dla komórki "Liczba projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe/wartość projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe" należy podać na podstawie środków zakontraktowanych.

Dane dla komórki "Bieżąca działalność związana z realizacją strategii oraz działania animacyjne dotyczące LSR, w których funduszem wiodącym jest EFS" należy wypełnić zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu na koszty bieżące i animacji.

Część 4(b)	Rzeczowa realizacja wskaźników w ramach EFRR i EFS (Województwo Podlaskie)				
Fundusz	Obszar tematyczny	Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika	Jednostka pomiaru	Realizacja w roku sprawozdawczym (w jednostce pomiaru)
EFRR	OZE		Produkt		
			Rezultat		
	Wymiana źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pieców węglowych)		Produkt		
			Rezultat		
	Wymiana pokrycia dachowego z azbestu		Produkt		
			Rezultat		
	Przydomowe oczyszczalnie ścieków		Produkt		
			Rezultat		
	Ochrona bioróżnorodności i klimatu		Produkt		
			Rezultat		
	Projekty z zakresu społeczeństwa informacyjnego w obszarze edukacji		Produkt		
			Rezultat		
	Dziedzictwo Kulturowe		Produkt		
			Rezultat		
	Infrastruktura społeczna		Produkt		
			Rezultat		
	Rewitalizacja małej skali		Produkt		
			Rezultat		
	Inwestycje w infrastrukturę wychowania przedszkolnego		Produkt		
			Rezultat		
	Projekty dofinansowane w ramach działania 8.6 Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego	Liczba projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe/wartość projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe	Szt./PLN		
EFS	Programy podnoszące aktywność i mobilność zawodową oraz zdolności do zatrudnienia grupy		Produkt		
			Rezultat		
	Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 w formach pozainstytucjonalnych (opiekun		Produkt		
			Rezultat		
	Bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności		Produkt		
			Rezultat		
	Zapewnienie większej dostępności wysokiej jakości edukacji przedszkolnej		Produkt		
			Rezultat		
	Wparcie małych szkół kształcenia ogólnego		Produkt		
			Rezultat		
	Programy aktywności lokalnej		Produkt		
			Rezultat		
	Usługi reintegracji społeczno-zawodowej skierowanej do osób zagrożonych ubóstwem lub		Produkt		
			Rezultat		
	Usługi na rzecz wsparcia zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z		Produkt		
			Rezultat		
	Wsparcie usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych oraz usług asystenckich dla		Produkt		
			Rezultat		
	Działania skierowane do rodzin, w tym rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym		Produkt		
			Rezultat		
	Projekty dofinansowane w ramach działania 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego	Liczba projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe/wartość projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe	Szt./PLN		
Bieżąca działalność związana z realizacją strategii oraz działania animacyjne dotyczące LSR, w których funduszem wiodącym jest EFS	Koszty bieżące		Produkt		
			Rezultat		
	Animacja		Produkt		
			Rezultat		

Należy wypełnić na podstawie wskaźników przyjętych do realizacji w ramach LSR. W przypadku, gdy dana LSR nie uwzględnia obszaru tematycznego należy wpisać „nie dotyczy".

Dane w kolumnie "Realizacja w roku sprawozdawczym (w jednostce pomiaru)" do 31 grudnia 2018 roku należy podać na podstawie zakontraktowanych środków, po tym terminie na podstawie wypłaconych środków.

Dane dla komórki "Liczba projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe/wartość projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe" należy podać na podstawie środków zakontraktowanych.

Dane dla komórki "Bieżąca działalność związana z realizacją strategii oraz działania animacyjne dotyczące LSR, w których funduszem wiodącym jest EFS" należy wypełnić zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu na koszty bieżące i animacji.

Część 5	**Rzeczowa realizacja wskaźników obowiązkowych w zakresie EFMR**	
Nazwa wskaźnika	Przed realizacją operacji	Po realizacji operacji
Liczba utworzonych miejsc pracy (liczba)		
Liczba utrzymanych miejsc pracy(liczba)		
Utworzone przedsiębiorstwa (liczba)		

Część 6	Efekty ewaluacji wewnętrznej

Data przeprowadzenia warsztatu refleksyjnego: 23.02.2023 r.

W warsztacie uczestniczyli:

Członkowie LGD	1
Członkowie Zarządu LGD	2
Członkowie Rady LGD	0
Członkowie organu kontroli wewnętrznej LGD	0
Pracownicy LGD	2
Inni mieszkańcy obszaru objętego LSR	5
Inne podmiotyz obszaru objętego LSR	6
Przedstawiciele ZW	-
Przedstawiciele innych LGD	-

1.	Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?	Proces wdrażania należy ocenić bardzo pozytywnie. Realizacja rzeczowa oraz finansowa przebiegała bez większych problemów. Postępy w realizacji LSR stanowią dowód na to, że procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste dla beneficjentów. Realizacja rzeczowa przebiegała bez większych problemów, o czym świadczy wysoki stopień realizacji wskaźników zaplanowanych w ramach LSR. Operacje były realizowane sukcesywnie, zgodnie z planem oraz założeniami Strategii. Podejmowane działania kończyły się sukcesem, a niejednokrotnie przekraczano stan docelowy zaplanowanych wskaźników. W trakcie realizacji na bieżąco reagowano na zmiany potrzeb lokalnej społeczności i dokonywano aktualizacji LSR. Realizacja finansowa również przebiegała zgodnie z założeniami. Dane z postępu finansowego potwierdzają, że w przypadku części przedsięwzięć przyznano i wypłacono już całość albo zdecydowaną większość środków. Warto podkreślić, że opracowany na rzecz wdrażania LSR system kryteriów dla poszczególnych przedsięwzięć był obiektywny i jednoznaczny, co przyczyniało się do wyboru najlepszych projektów, które były spójne z celami LSR. W razie konieczności na bieżąco wprowadzano zmiany w LSR, aby dostosować je do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności. Przez cały okres wdrażania LSR utrzymywało się duże zainteresowanie naborami. Wysoki stopień realizacji wskaźników, wykorzystanie w znacznym stopniu zaplanowanego budżetu oraz wyniki badania ankietowego świadczą o dobrze przebiegającym procesie wdrażania LSR, co miało znaczny wpływ na rozwój obszaru LGD. Ponadto, w 2022 roku został zawarty aneks do umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (umowy ramowej), zwiększający budżet LSR (dodatkowe środki) . W związku z licznymi zapytaniami dodatkowe środki zostały przeznaczone na podejmowanie działalności gospodarczej oraz niekomercyjna infrastrukturę turystyczną -nabory pzeprowadzone w roku 2022. Dodatkowe środki pozwolą utworzyć dodatkowe produkty turystyczne, miejsca atrakcyjnie turystycznie. W roku 2022 LGD przeprowadziła również działania aktywizujące lokalna społeczność, zostały przeprowadzona akcja społeczna w Horyńcu-Zdroju. Na obecnym etapie wdrażania LSR nie ma jeszcze potrzeby podejmowania działań zaradczych mających na celu aktywizację beneficjentów w zakresie zwiększenia tempa realizacji projektów i składania wniosków o płatność. Mimo ograniczeń, a może właśnie dzięki nim, starannie przygotowują swoje projekty do realizacji i pilnują terminów rozliczeń, żeby nie narazić się na ryzyko utraty dofinansowania. Wszystkie wprowadzone zmiany i udogodnienia oraz możliwość ogłaszania dodatkowych naborów w związku z przeliczeniami kursów euro i dodtakowymi środkami, a także perspektywa kolejnych naborów, zapewniła LGD wyjątkowy komfort pracy. Warto również podkreślić, iż Samorząd Województwa w większości przypadków dotrzymuje terminów przewidzianych na przeprowadzanie kontroli administracyjnych wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność, co pozwala na bieżąco weryfikować stan realizacji LSR. Wracające w wyniku tych działań środki finansowe do budżetu LSR nie wymuszają podejmowania chaotycznych działań. Oczywiście najważniejszym elementem przy ocenie tempa realizacji LSR są wnioskodawcy i nich projekty. Od ich zainteresowania zależy, czy możliwe będzie skuteczne wdrożenie LSR. Zainteresowanie nadal znacząco przekracza dostępny w ramach naborów budżet. Jest to pochodna większej świadomości pozytywnych efektów realizacji projektów rozwojowych oraz działań promocyjnych realizowanych przez LGD na stronie internetowej i w mediach społecznościowych. Ponadto nie ma na obszarach wiejskich alternatywnych źródeł finansowania projektów, ponieważ większość środków finansowych jest kierowana na przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii. Realizacja LSR w 2022 roku przebiegała zgodnie z zasadami i można ją uznać za zadawalającą. W związku z powyższym należy kontynuować realizowane działania, stale ulepszając dotychczasowe procedury i założenia w przyszłości.

Pytania uzupełniające:

a)	*Jeżeli nie to czy poziom realizacji może negatywnie wpłynąć na realizację celów LSR?*	ND

b)	*Jakie można wskazać przyczyny odstępstw od planu?*	ND

c)	*Jakie działania można podjąć, by uniknąć ich w kolejnym roku?*	LGD na bieżąco monitoruje stan wdrażania LSR oraz możliwość osiągnięcia zaplanowanych wskaźników w LSR. Dokonanie przeliczeń kursowych oraz przesunięcia niewykorzystanych środków w ramach innych przedsięwzięc spowodowało potrzebę ogłoszenia dodatkowych naborów wniosku w zakresie niekomercyjnej infrastruktury turystycznej. Potrzeba ta wynikła od stowarzyszeń, które wystąpiły z prośbą o ogłoszenie naborów w ramach niekomercyjne infrastrukruty turytycznej. Stowarzyszenia swoje prośby motywowali tym, iż ogłoszenie takich naborów będzie ogromnym wsparciem dla lokalnych małych organizacji pozarządowych realizujących operacje, które przyczynią się do rozwoju turystyki poprzez realizację operacji w tym zakresie. Również niektóre stowarzyszenia zwracały również uwagę na fakt, iż pomimo że planują i chcą realizować działania mające na celu rozwój turystyki na naszym obszarze nie dysponują środkami finansowymi na pokrycie planowanych inwestycji, a przyznają że dotacje unijne z PROW są ogromnym wsparciem umożliwiającym rozwój produktów turystycznych. Bez uzyskania wsparcia ze środków zewnętrznych nie będzie możliwy rozwój ich planowanych przedsięwzięć. Również w roku 2022 zostały ogłoszonone nabory w ramach podejmowania działalności gospodarczej, w związku z niewykorzystaniem środków w ramach tych przedsięwzięć lub rezygnacji beneficjentów. LGD podejmuje działania mające na celu zapewnienie dostępu LGD do interpretacji w czasie rzeczywistym i w szerszym zakresie (nie ma aktualizacji zestawienia pytań i odpowiedzi na stronie ARiMR). Dostęp do nich pozwoliłby na skuteczniejsze wdrażanie LSR i większe zrozumienie pojawiających się problemów. LGD zapewnia również możliwość systematycznego podnoszenia kwalifikacji pracowników biura i organu decyzyjnego, dzięki czemu możliwe jest wspieranie beneficjentów w procesie realizacji i rozliczania projektów.

2.	W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiąganie wskaźników w zaplanowanym czasie?	Jakość składanych projektów przez beneficjentów w ramach ogłaszanych naborów wniosków znacząco wzrasta. Jest to spowodowane w dużej mierze tym, że jesteśmy na końcowym okresie wdrażania i większość zasad jest stała, nie zmienia się. Ten etap realizacji każdej strategii charakteryzuje uporządkowane podejście do wdrażania oraz do oceny projektów. Mają na to wpływ dopracowane procedury, doprecyzowane kryteria. Wprowadzane uproszczenia oraz wypracowane kanały komunikacji z beneficjentami i urzędem ułatwiają dokonywanie wyboru projektów w zaplanowanym czasie. To z kolei przekłada się na możliwość osiągania wskaźników. Beneficjenci zdają sobie sprawę, że w ogłaszanych przez LGD konkursach nie wystarczy jedynie złożyć dokumentów. Konieczne jest przygotowanie wniosku i załączników w taki sposób, aby projekt mógł konkurować z innymi projektami, być zgodny z LSR i uzyskać najwyższą możliwą liczbę punktów. Ma to odzwierciedlenie w starannym przygotowaniu uzasadnienia dotyczącego zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru. Widać również większą świadomość w korzystaniu z doradztwa – czas potrzebny na spotkanie z jednym beneficjantem się wydłuża, poruszane zagadnienia są związane z konkretnymi problemami w dokumentacji aplikacyjnej lub potrzebą interpretacji lokalnych kryteriów. Oczywiści zdarzają się uchybienia w przygotowanej dokumentacji aplikacyjnej, jednak nie mają one większego wpływu na dokonywane wybory. Są to uchybienia, które mogą być usunięte na etapie kontroli administracyjnej bez konsekwencji dla dokonanego wyboru (po dokonaniu poprawek projekt pozostaje w zgodzie z dokonaną oceną). Jest to zasadnicza zmiana w porównaniu z początkowym okresem programowania. Braki we wniosku o przyznanie pomocy i załącznikach oraz brak staranności w wypełnianiu danych we wniosku są uchybieniem Wnioskodawcy i wszelkie konsekwencje z tego tytułu, także negatywne, ponosi Wnioskodawca. Etap złożenia protestu nie jest etapem uzupełniania lub wzmacniania informacji podanych we wniosku o przyznanie pomocy. Wnioskodawca jest zobowiązany do przygotowania dokumentów aplikacyjnych w taki sposób, żeby nie było żadnych wątpliwości, iż projekt będzie wpływać na realizację kryteriów. Wnioski dobrej jakości zapewniają wyższe tempo ich oceny w ramach kontroli administracyjnych realizowanych przez Samorząd Województwa. Gotowe do realizacji, kompletne i przemyślane projekty pozwalają na dokonanie właściwych wyborów. Dobra jakość wniosków jest również konsekwencją korzystania przez Wnioskodawców ze wsparcia firm consultingowych. W tych przypadkach również widać lepsze zrozumienie zapisów instrukcji i wytycznych, co przekłada się a lepszą jakość wniosków. Wnioskodawcy nadal są wzywani do dokonania poprawek, jednak ich zakres jest o wiele mniejszy, co może być konsekwencją udzielanego doradztwa. Mamy bardzo niski poziom negatywnych ocen. Wnioskodawcy konsekwentnie realizacją projekty, a rezygnacje stanowią niewielki odsetek i są powodowane względami osobistymi. Nie zgłoszono jako powodu rezygnacji skomplikowanych procedur, zasad czy zakresu uzupełnień.

Pytania uzupełniające:

a)	*W jakich obszarach tematycznych jakość wniosków jest zadowalająca, a w których budzi wątpliwość?*	W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż większość beneficjentów przed przystąpieniem do przygotowania dokumentacji aplikacyjnej kontaktuje się z LGD lub bierze udział w szkoleniach lub spotkaniach organizowanych przed każdym naborem wniosków. Jest to spowodowane tym, że zwiększyła się świadomość Wnioskodawców, którzy zdają sobie sprawę, że jedynie dobrze przygotowana dokumentacja aplikacyjna zwiększa ich szanse na uzyskanie dofinansowania. Dlatego większa jest staranność w wypełnianiu poszczególnych części wniosku. Ponadto, tendencje w tym zakresie nie zmieniają się. Wnioski o przyznanie pomocy, które są składane w ramach naborów na podejmowanie działalności gospodarczej w związku z koniecznością przygotowania biznesplanów i innych dokumentów finansowych oraz informacji o pomocy de minimis, są wnioskami, które wymagają większego nakładu pracy. Dlatego też można potwierdzić, że w przypadku części projektów nadal konieczne jest dokonywanie uzupełnień i poprawek. W przypadku organizacji pozarządowych - nadal widzimy potrzebę większego wsparcia doradczego w procesie przygotowania dokumentów aplikacyjnych, jednak doświadczenia zdobyte na przestrzeni całego okresu programowania jest tutaj zauważalne, i skutkuje to lepszą jakością dokumentacji aplikacyjnej niz na początku tego okresu. Większość składanych wniosków wymaga poprawek na późniejszym etapie oceny, tj, na etapie kontroli administracyjnej. Dla potrzeb oceny LGD znaczna część wniosków jest wypełniana w wystarczającym zakresie. Nie ma reguły jakie elementy dokumentacji aplikacyjnej podlegają najczęstszym zmianom. Podejmowane w poprzednich latach działania mające na celu zwiększenie jakości dokumentacji aplikacyjnej przyniosły skuteczne i wymierne efekty.
b)	*Jeżeli jakość w pewnych obszarach budzi wątpliwość, czy może odbić się na realizacji celów LSR?*	Na końcowym etapie wdrażania LSR oraz biorąc pod uwagę nowe podejście do jej realizacji (zniesienie obowiązku rozliczenia się z realizacji II kamienia milowego) – niższa jakość wniosków nie będzie miała wpływu na realizację celów LSR. Zainteresowanie jest znaczące, a wybierane projekty są dobrej jakości, co jest gwarancją możliwości ich realizacji. W obecnej sytuacji na rynku to nie jakość wniosków, ale spowolnienie gospodarcze oraz wzrost inflacji może odcisnąć swoje piętno na terminie realizacji LSR oraz chęci rezygnacji z podejmowania realizacji własnych wniosków. Jednak na tym etapie wdrażania LSR nie ma jednak zagrożenia w możliwości osiągniecia zakładanych celów oraz wskaźników. Już osiągnięte wskaźniki na wysokim poziomie pozwalają na pozytywne prognozy w tym zakresie.
c)	*Co można zrobić by podnieść jakość wniosków?*	LGD podejmoju szereg działań informacyjnych przed ogłoszanymi konkursami. Beneficjenci korzystają również bardzo często z indywidualnycj konsultacji swoich projketów w biurze LGD. Z uwagi na fakt, że widać efekty podejmowanych przez LGD działań doradczych, będziemy je konsekwentnie realizować. Ponadto, nadal identyfikujemy potrzebę przygotowania generatora wniosków lub formularzy kierowanych do konkretnego odbiorcy (osoba prawna, JSFP, osoba fizyczna). Istnieje tylko jeden dedykowany formularz dla Wnioskodawców ubiegających się o premią na podjęcie działalności gospodarczej. Nie przygotowano dedykowanych formularzy dla innych pomiotów lub zakresów wsparcia. Wniosek został przygotowany w formacie Excel, zablokowano możliwość edycji poszczególnych pól wniosku – co bardzo utrudnia jego wypełnienie lub wprowadzenie zaleceń z wezwania do uzupełnień. Być może na obecnym etapie przygotowanie generatora nie jest racjonalnym działaniem, jednak należałoby udostępnić formularz możliwy do edycji. Większość wniosków udostępnianych przez Agencję w programie jest nieedytowalna. W przypadku innych instytucji, dla naborów składanych poza generatorem wniosków, wszystkie formularze są edytowalne. Wnioskodawcy nie dokonują ich modyfikacji, gdyż konsekwencją jest odmowa przyznania wsparcia lub pozostawienie wniosku bez rozpoznania. Czas potrzebny wnioskodawcom na pokonanie barier technicznych mógłby zostać wykorzystany na poprawę jakości projektów. Kolejnym elementem utrudniającym nowym osobom przygotowanie dobrej jakości dokumentów jest brak dostępu do aktualnych interpretacji. Zamieszczone zestawienia pytań i odpowiedzi na stronie ARiMR jest nieaktualne. Nie ma również tego typu aktualnych informacji na stronie samorządu województwa. Stanowi to ograniczenie dla wnioskodawców i LGD. Dostęp do aktualnych interpretacji zapewniłby skuteczniejsze wdrażanie LSR i stosowanie właściwych rozwiązań. Jest to ważne nie tylko na etapie ubiegania się o wsparcie, ale również w momencie jego rozliczania lub w okresie trwałości.

3.	W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?	Wybór dokonywany przez LGD pozwala na taką oceny złożonych projektów, która zapewnia wybór wniosków najlepiej wpisujących się w cele LSR oraz w najwyższym stopniu realizujących wskaźniki. Strategia jest zbiorem pewnych kompromisów, które zostały podjęte na etap jej opracowania. Kieruje strumień środków finansowych na te obszary, które w tamtym czasie były priorytetowe. Dziś zapewne przy opracowaniu strategii wzięto by pod uwagę również inne aspekty. Jednakże obecnie zadaniem LGD jest taki wybór projektów, który zapewni osiągnięcie zamierzonych efektów strategii. Dlatego też przyjęte kryteria oraz wdrożone mechanizmy spełniają swoją rolę. Na obecnym etapie wdrażania Programu LGD nie widzi potrzeby zmiany lokalnych kryteriów wyboru projektów. Omawiane kryteria zostały opracowane zgodnie z wymogami, posiadają metodologię stosowania wyliczeń, są mierzalne albo zawierają szczegółowy opis wyjaśniający sposób dokonania oceny, wskazujący wymagania konieczne do spełnienia danego kryterium, niebudzące wątpliwości interpretacyjnych. Kryteria posiadają dodatkowe opisy/definicje umożliwiające ocenę. Zasady ustalania lub zmiany kryteriów są przejrzyste. Przyjęte kryteria są wynikiem pewnego kompromisu, który zapewnia z jednej strony spełnienie nałożonych w konkursie na wybór LSR wymogów, z drugie zaś pozwala różnicować wnioski. Wnioskodawca ma możliwość sprawdzenia, na jaką punktację może liczyć, a w sytuacji, jeśli Rada nie przyzna punktów, ma możliwość zapoznania się z uzasadnieniem oceny.

Pytania uzupełniające:

a)	*Czy są jednoznaczne, obiektywne, czy pozwalają wybrać najlepsze wnioski?*	Rada w trakcie oceny stara się podejść obiektywnie do wszystkich wniosków złożonych w ramach danego naboru i stosować jednolite podejście do projektów. Przeważająca większość kryteriów wskazuje na możliwości jednoznacznej oceny. Wymusza to zachowanie jednorodności ocen Rady i uniemożliwia różnice w interpretacji, a także pozwala na wybór najlepszych wniosków. Każdy z Wnioskodawców jest oceniany według tych samych reguł. Nie ma tu miejsca na wyrażanie sympatii czy stosowanie różnych systemów wartości. Posiadane doświadczenie, przećwiczone w wielu podejściach procedury, zapewniają wybór najlepszych projektów w zakresie stosowanych kryteriów. Przeważająca większość kryteriów zapewnia możliwość jednoznacznej oceny (spełnia / nie spełnia). Pozwala to na zachowanie jednorodności oceny przez Członków Rady oraz uniemożliwia różne interpretowanie obowiązujących zasad.

b)	*Czy wnioskodawcy zgłaszają wątpliwości odnośnie kryteriów, jakie?*	Brak zgłoszeń dotyczących wątpliwości odnośnie kryteriów.

c)	*Co można zrobić, żeby poprawić katalog kryteriów?*	LGD w ramach prowadzonego doradztwa lub szkoleń pokazuje dobre praktyki w podejściu do dokumentowania spełniania danego kryterium oraz podaje przykłady niewłaściwego ich rozumienia. Jeśli pojawią się jakiekolwiek wątpliwości ze strony wnioskodawców w zakresie stosowania przyjętych kryteriów, wtedy przeanalizujemy potrzebę podjęcia działań w zakresie ich zmiany. Na obecnym etapie nie identyfikujemy takiej potrzeby.

4.	W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?	Wszystkie projekty wybierane do realizacji przez LGD przyczyniają się do wdrażania LSR i wpływają na osiąganie zakładanych wskaźników. Opracowana Strategia jest odpowiedzią na problemy społeczności, a więc każda operacja również wpisuje się w realizację tych potrzeb. Ocena spełniania określonych w LSR celów oraz realizacji przepisanych do przedsięwzięć wskaźników nie podlega dezagregacji. W związku z tym wszystkie wybrane przez LGD i realizowane przez Wnioskodawców projekty wpisują się w cele LSR oraz realizują przypisane wskaźniki. Jednocześnie te projekty, które znajdowały się wyżej na liście projektów wybranych realizują te wskaźniki w większym stopniu lub uzyskały większą liczbę punktów w ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji. Każdy realizowany projekt jest odpowiedzią na potrzeby zdiagnozowane w LSR, czyli na lokalnym rynku. Wybór wniosków to pochodna wielu czynników, które składają się na ostateczny efekt. Pierwszym jest poprawność formalna i merytoryczna przygotowanej dokumentacji, drugim – stopień spełniana przez projekt lokalnych kryteriów, ostatnim – umiejętne przygotowanie projektu, żeby wpisał się w zakres wsparcia oraz inne kryteria dostępu. Nie można zapomnieć, iż projekt musi być realny, możliwy do realizacji – a w przypadku rozwoju przedsiębiorczości – również uzasadniony ekonomicznie. Warto zwrócić uwagę, że nabory wniosków są ogłaszane w zamkniętych przedziałach czasowych tj. w terminach od – do. To powoduje, że możliwość ubiegania się o wsparcie została ograniczona czasowo do terminu określonego w ogłoszeniu a nie do dowolnego terminu pasującego Wnioskodawcy. Czasami nieprzewidziane trudności powodują, iż innowacyjne, niestandardowe projekty nie są składane przez wnioskodawców, gdyż nie zdążyli przygotować dokumentów aplikacyjnych. Biorąc pod uwagę fakt, iż LGD stawia przede wszystkim na takie projekty, które spełniają i realizują cele oraz wskaźniki określone w LSR i jednocześnie uzyskują największą liczbę punktów według lokalnych kryteriów wyboru – można przyjąć, iż wybierane projekty są najlepsze ze złożonych w danym czasie. Trudno jest tutaj również powiązać jednoznaczność brzmienia przepisów, czy wytycznych z możliwością wybrania najlepszych wniosków. Obowiązujące przepisy i wytyczne pozwalają na wybranie wniosków, które już na etapie oceny przez lokalną grupę działania będą możliwe do realizacji i mają szansę uzyskać dofinansowanie. Wybierane projekty zapewniają osiągnięcie celów LSR wskaźników do nich przypisanych. Jednocześnie stanowią opowiedz na potrzeby społeczności z obszaru LGD wyrażone we wdrażanej strategii. Zmieniające się otoczenie powoduje, ze zmieniają się również oczekiwania mieszkańców. Zostaną one odzwierciedlone w kolejnych dokumentach programowych i – mamy nadzieję – zrealizowane w trakcie wdrażania Podejścia Leader w kolejnej perspektywie programowej.

Pytanie uzupełniające:

a)	*Jakie zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej nastąpiły i mogą mieć wpływ na dezaktualizację LSR?*	Od 2015 roku, kiedy lokalne strategie były przygotowywane przez lokalną społeczność zmieniło się otoczenie LSR oraz sytacja społeczno gospodarczo. Przedsiębiorcy zgłaszają dziś wiele problemów, w związku z zaistniałą sytuacją gospodarczą oraz znaczącym wzrostem inflacji w Polsce, z których zasadniczym jest utrzymanie miejsc pracy oraz wzrost cen towarów i usług. To powoduje, że w przypadku części wskaźników nastąpiły niedoszacowania ich wartości, a w przypadku części - nie będzie możliwe osiągniecie maksymalnych wartości. Środki finansowe będą wykorzystane, jednak nie zaspokoją wszystkich potrzeb zgłaszanych przez wnioskodawców (są za małe). Dodatkowe bonusy przyznanie LGD czy przeliczenie kursów euro nie są w stanie zaspokoić tych potrzeb. Beneficjenci narzekają na rosnące ceny, a nakładając na to przyjęty system wdrażania – występują o akceptację zmian, gdyż konieczna jest modyfikacja części planowanych rozwiązań. LGD będzie na bieżąco śledzić otoczenie LSR, dane GUS i innych ośrodków badawczych i w sytuacji wystąpienia potrzeby zmian - podejmować działania mające na celu aktualizację LSR.

b)	*Czy widać zróżnicowania potrzeb między poszczególnymi gminami? Jakie i jak można na nie zareagować?*	Obszar LGD objęty Lokalną Strategią Rozwoju jest spójny przestrzennie, a gminy należące do LGD na tym etapie wdrażania LSR wykazują oddolne potrzeby dotyczące braków w infrastrukturze zarówno rekreacyjnej, kulturalnej oraz turystycznej. Wskazują również na potrzebę rozwoju obszaru w innych zakresach: wzmacniania kapitału ludzkiego, tradycji, kultury itd. Członkowie LGD mimo różnic w poziomie rozwoju poszczególnych gmin, starają się zapewnić zrównoważony rozwój całego obszaru LSR, dlatego przyjęto określone kryteria, żeby zagwarantować dopływ środków finansowych do całego obszaru. Dużo w tym zakresie zależy jednak od samych wnioskodawców i ich aktywności w zakresie aplikowania o wsparcie.

5.	Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii?	Przyjęty w LSR system wskaźników jest pochodną zaleceń, które zostały przekazane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Podręczniku do przygotowania LSR. Zgodnie z przyjętymi zasadami LGD była zobowiązana do dokonania wyboru wskaźników z obowiązkowych podanych w Podręczniku. Dopuszczono również możliwość dodania własnych, które pozwolą na potwierdzenie osiągnięcia przyjętych w LSR założeń. Przyjęte wskaźniki są mierzalne, przejrzyste oraz w przypadku każdego wskaźnika wskazywane jest źródło danych i czas ich realizacji, wartość bazowa oraz termin osiągniecia wartości docelowych. Do każdego z celów szczegółowych określony jest wskaźnik rezultatu, a dla każdego z przedsięwzięć – wskaźniki produktu. Warto jednak wprowadzić mechanizmy, które zautomatyzują proces pozyskiwania danych przez LGD dotyczących zrealizowanych operacji, w szczególności w zakresie danych gromadzonych w samorządzie województwa. Nie tylko przyspieszy to realizację zadań, ale również będzie miał wpływ na jednolitość danych i wyeliminowanie błędów, które mogą znajdować się w informacjach pozyskanych od beneficjentów. Monitorowanie wskaźników w zasadniczej mierze spełnia swoją rolę. UM przekazuje systematycznie informacje o podpisanych umowach. Zapisane w nich kwoty pomocy oraz wskaźniki stanowią wiarygodną podstawę do określania stopnia realizacji wskaźników i w konsekwencji LSR.

Pytania uzupełniające:

a)	*Czy zbierane dane są wiarygodne, a źródła trafne?*	Źródła pozyskiwania danych, które określa LGD, w szczególności w zakresie wskaźników oddziaływania to głównie ankiety monitorujące. W takich przypadkach dane są szacowane na podstawie np. liczby osób odwiedzających dany obiekt, czy liczby osób, które skorzystały z danej usługi. W tym zakresie należy przyjąć, że sposób pomiaru wskaźnika jest adekwatny do efektów, a bardziej szczegółowe badanie byłoby przedsięwzięciem niezwykle uciążliwym a nawet niewykonalnym. Tym bardziej, że tego typu wskaźniki odnoszą się przeważnie do obiektów otwartych, ogólnodostępnych i niekomercyjnych. W pozostałych przypadkach dane pozyskiwane przez LGD opierają się na danych źródłowych z wniosków. Stan realizacji wskaźników jest odzwierciedleniem złożonych wniosków o przyznanie pomocy, zatem mówiąc o wskaźnikach produktu – ich trafność i adekwatność – jest pełna. W przypadku wskaźników rezultatu – co do zasady – dane pozyskiwane przez LGD to w głównej mierze dane z ankiet pozyskanych od beneficjentów. Dane te powinny być identyczne, jak dane zgromadzone w dokumentacji związanej z rozliczeniem projektów w samorządzie województwa. Mogą pojawić się błędy przy sporządzaniu ankiety monitorującej z realizacji operacji, ponieważ odległość czasowa miedzy zaplanowaniem projektu, a jego realizacją jest duża. Pojawiają się również zmiany i korekty, które mają wpływ na ostateczny jego kształt. Dlatego też dodatkowym źródłem danych są dane przekazywane przez samorząd województwa.

b)	*Jeśli nie to jakie zmiany można wprowadzić na tym etapie?*	W związku z powyższym, najlepszym rozwiązaniem w tym zakresie byłaby możliwość pozyskania danych, które zostały zgromadzone w teczce sprawy w samorządzie. Warto zwrócić uwagę, iż w przypadkach, kiedy beneficjent po zakończeniu realizacji projektu przekazuje ponownie dane - często dochodzi do formalnych błędów, które nie są wynikiem złej woli, ale oczywistych omyłek. Przekazywane dane, żeby je uwiarygodnić powinny być zderzane z danymi zgromadzonymi w podmiocie wdrażającym. Na obecnym etapie nie ma jednak mechanizmów (poza indywidualnym wystąpieniem w przypadku każdego beneficjenta) pozwalających na sprawdzenie ich poprawności. Wydaje się, iż najbardziej optymalnym rozwiązaniem byłaby możliwość uzyskania informacji o wskaźnikach (np. utworzonych i utrzymanych miejscach pracy) od samorządu województwa a nie od beneficjenta. Ten ostatni byłby zobowiązany sprawozdawać o wskaźnikach, które są dokumentowane na etapie wniosku o płatność. Znacznie uprościłoby to system wdrażania.

6.	Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?	Źródła pozyskiwania danych, które określa LGD, w szczególności w zakresie wskaźników oddziaływania to głównie ankiety monitorujące. W takich przypadkach dane są szacowane na podstawie np. liczby osób odwiedzających dany obiekt, czy liczby osób, które skorzystały z danej usługi. W tym zakresie należy przyjąć, że sposób pomiaru wskaźnika jest adekwatny do efektów, a bardziej szczegółowe badanie byłoby przedsięwzięciem niezwykle uciążliwym a nawet niewykonalnym. Tym bardziej, że tego typu wskaźniki odnoszą się przeważnie do obiektów otwartych, ogólnodostępnych i niekomercyjnych. W pozostałych przypadkach dane pozyskiwane przez LGD opierają się na danych źródłowych z wniosków. Stan realizacji wskaźników jest odzwierciedleniem złożonych wniosków o przyznanie pomocy, zatem mówiąc o wskaźnikach produktu – ich trafność i adekwatność – jest pełna. W przypadku wskaźników rezultatu – co do zasady – dane pozyskiwane przez LGD to w głównej mierze dane z ankiet pozyskanych od beneficjentów. Dane te powinny być identyczne, jak dane zgromadzone w dokumentacji związanej z rozliczeniem projektów w samorządzie województwa. Mogą pojawić się błędy przy sporządzaniu ankiety monitorującej z realizacji operacji, ponieważ odległość czasowa miedzy zaplanowaniem projektu, a jego realizacją jest duża. Pojawiają się również zmiany i korekty, które mają wpływ na ostateczny jego kształt. Dlatego też dodatkowym źródłem danych są dane przekazywane przez samorząd województwa. W 2021 roku wzrosła świadomość Wnioskodawców. Nie ma miejsca bezzasadne narzekanie na skomplikowany proces naboru lub wyboru. Wzrosło oczekiwanie na dostęp do zrozumiałej informacji w celu jego poznania. Wzrosły również oczekiwania w zakresie wsparcia przy realizacji projektów – coraz więcej doradztwa wiąże się nie tylko z omawianiem zasad ubiegania się o wsparcie, ale również zrozumieniem co trzeba zrobić, żeby otrzymane wsparcie rozliczyć. Powyższe zmiany spowodowały, iż procedury naboru, wyboru i realizacji projektów stały się bardziej przyjazne dla beneficjentów. Nie odstraszają obszernością i są akceptowalne.

Pytanie uzupełniające:

a)	*Jakie zmiany można wprowadzić w procedurach na tym etapie by podnieść ich użyteczność?*	Na obecnym etapie wdrażania, kiedy przyjęte mechanizmy się utrwaliły, nie są zasadne jakiekolwiek zmiany. Pojawiające się trudności przy ocenie wniosków, która identyfikuje LGD to sytuacje, kiedy brak jest mechanizmów pozwalających na odmowę przyznania wsparcia, jeśli wnioskodawca wykorzystuje nieprecyzyjność przepisów, luki w procedurach, bądź sztucznie stwarza warunki, które pozwalają mu uzyskać nienależne korzyści. Bardzo trudno jest zarzucić wnioskodawcy złą wolę, dlatego też należałoby się zastanowić, czy tutaj nie powinno być wzmocnienia rozwiązań prawnych lub instytucjonalnych, które będą zapobiegać wykorzystywaniu braku szczegółowych uregulowań.

7.	Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?	dostosowaniem do potrzeb społeczności. Duże znaczenie mają także organizowane przez LGD spotkania informacyjno-konsultacyjne. Wszystko to pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR. Realizacja planu komunikacji przebiegała bez większych problemów, co również zostało potwierdzone realizacją wszystkich zakładanych wskaźników. Najistotniejsza była komunikacja za pośrednictwem strony internetowej LGD, gdzie znajdowały się wszystkie istotne dla wnioskodawców i innych instytucji informacje i dokumenty np. związane z procesami naborów. Dodatkowo wartościowym kanałem komunikacji z odbiorcami były strony internetowe gmin wchodzących w skład LGD. Działania prowadzone przez biuro LGD mają pozytywny wpływ na możliwość poprawnego przygotowania dokumentów aplikacyjnych, a wsparcie doradcze pozwala na identyfikowanie innych źródeł wparcia realizacji projektów poza LSR. Biuro LGD wspiera Wnioskodawców w rozwiazywaniu trudności związanych z ubieganiem się o pomoc, interpretowaniu obowiązujących przepisów oraz stara się pomagać w sporządzaniu odpowiedzi na wezwania do uzupełnień/wyjaśnień. Biuro LGD jest pierwszym punktem kontaktowym, jest blisko beneficjenta, rozmawia językiem, który jest zrozumiały dla odbiorcy. Działania informacyjne i doradcze biura w istotny sposób wpływają na jakość składanych wniosków (ma to odzwierciedlenie w złożonych ankietach). Znaczna część wnioskodawców korzysta a zaleceń LGD i modyfikuje swoje projekty, żeby pełniej wpisywały się w LSR oraz obowiązujące wymogi. Efektem przeprowadzonego doradztwa oraz dokonywanych wyborów jest 100% skuteczność – w przypadku wszystkich wybranych projektów zawierane są umowy przyznania pomocy (z wyjątkiem sytuacji, w których Wnioskodawcy rezygnują z ubiegania się o wsparcie ze względów osobistych). Ograniczenia finansowe zmniejszają możliwości aktywnego zaangażowania LGD w działania informacyjno-promocyjne poza Planem komunikacji. LGD realizuje program ankietowania i zdobywania informacji dotyczących funkcjonowania LGD, społeczności lokalnej i zmian społeczno-gospodarczych.

8.	a) Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR?	Lokalna Grupa Działania Rozwój Ziemi Lubaczowskiej reagując na wskazane w LSR potencjały oraz problemy obszaru, stworzyła odpowiednie warunki do jego rozwoju. Operacje prowadzone w ramach wdrażania LSR sprzyjały osiąganiu założonych w niej celów, których realizacja przebiegała bez większych problemów. Warto podkreślić, iż w przypadku sporej części wskaźników osiągnięto już stan docelowy. Poziom realizacji przedsięwzięć zbliża więc LGD do osiągnięcia zamierzonych w LSR celów. Na obecnym etapie wdrażania LSR nie ma potrzeby wprowadzania zmian w działaniach LGD. Należałoby ujednolicić podchodzenie do wszystkich działań związanych z PROW jak i pozostałych Programów (beneficjenci korzystający z różnych źródeł wsparcia wskazują w tym zakresie na duże różnice w podejściu do aplikowania i oceny). Będzie to postulat podejmowany przy rozmowach o nowym okresie programowania. Należałoby zauważyć, iż wprowadzane zmiany w prawie są pożądane i stanowią odpowiedź na pojawiające się problemy. Ułatwiają funkcjonowanie Wnioskodawcom i LGD.

9.	Inne zagadnienia związane z procesem realizacji LSR	Lokalna Grupa Działania Rozwój Ziemi Lubaczowskiej reagując na wskazane w LSR potencjały oraz problemy obszaru, stworzyła odpowiednie warunki do jego rozwoju. Operacje prowadzone w ramach wdrażania LSR sprzyjały osiąganiu założonych w niej celów, których realizacja przebiegała bez większych problemów. Warto podkreślić, iż w przypadku sporej części wskaźników osiągnięto już stan docelowy. Poziom realizacji przedsięwzięć zbliża więc LGD do osiągnięcia zamierzonych w LSR celów. Cele szczegółowe były skoncentrowane na pobudzeniu aktywności mieszkańców zarówno w zakresie społecznym, jak i w zakresie przedsiębiorczości w oparciu o zasoby lokalne i o potencjał turystyczny obszaru. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia spotkały się z pozytywnym odbiorem mieszkańców, którzy zdecydowali się na zakładanie i rozszerzanie swoich działalności gospodarczych oraz coraz częściej podejmowali inicjatywy skierowane do lokalnej społeczności. Realizacja operacji przyczyniła się do wzmocnienia potencjału turystycznego obszaru LGD oraz do jego promocji. Realizacja rzeczowa przebiegała bez większych problemów, o czym świadczy wysoki stopień realizacji wskaźników zaplanowanych w ramach LSR. Operacje były realizowane sukcesywnie, zgodnie z planem oraz założeniami Strategii. Podejmowane działania kończyły się sukcesem, a niejednokrotnie przekraczano stan docelowy zaplanowanych wskaźników. W trakcie realizacji na bieżąco reagowano na zmiany potrzeb lokalnej społeczności i dokonywano aktualizacji LSR. Realizacja finansowa również przebiegała zgodnie z założeniami. Dane z postępu finansowego potwierdzają, że w przypadku części przedsięwzięć przyznano i wypłacono już całość albo zdecydowaną większość środków. Rok 2022 jak i poprzednie wniosły duże zmiany w podejściu do wdrażania LSR. Było to spowodowane przede wszystkim wystąpieniem pandemii covid-19 w Polsce, wojną na Ukrainie, oraz sytacją gospodracza wiążąca się ze wzrostem infalacji. Zgodnie z przekazanymi zaleceniami i wytycznymi wszystkie lokalne grupy działania zobowiązane zostały do wprowadzenie takich zasad, żeby zachować bezpieczeństwo pracowników oraz beneficjentów. Mimo znacznych ograniczeń i konieczności realizacji części zadań za pośrednictwem maili lub telefonicznie zadania były wykonywane terminowo, a beneficjenci mieli nieterminowy dostęp do biura LGD i mogli korzystać ze wsparcia pracowników. Wprowadzone ograniczenia nie wpłynęły w żaden sposób na możliwość kontaktów z beneficjentami oraz ogłaszanie naborów wniosków, a tym samym na realizację wskaźników. Warto podkreślić, iż również pozytywnie odniesiono się do zakresu kompetencji przydzielonych przez LGD w związku z oceną i wyborem wniosków w ramach PROW na lata 2014-2021. Wyrażono nadzieję, iż prace nad przygotowaniem nowego okresu programowania uwzględnią chęć realizacji przez LGD co najmniej takiego zakresu działań jak obecnie. W tym obszarze dobrze byłoby skoncentrować się na dalszej konsolidacji środowiska LGD i wymianie doświadczeń (także z samorządami województw), dalszym podnoszeniu kompetencji pracowników LGD, warsztatowym (praktycznym) podejściu do wiedzy oraz dalszą pracą nad umacnianiem pozycji LGD we wspieraniu lokalnej społeczności. Pozytywnie oceniono chęć współdziałania lokalnych grup nad założeniami do nowego okresu programowania. Przyjęto, iż w tym zakresie należy wykazywać się dużą aktywnością zanim zostaną zatwierdzone przepisy, żeby jak najpełniej odzwierciedlić dotychczasowe doświadczenia i najlepiej przygotować założenia do nowej perspektywy 2021-2027 w części dotyczącej Podejścia Leader. Wyposażenie LGD w możliwość merytorycznej oceny projektów - pozwala z jednej strony na wyeliminowanie projektów niegotowych i niekompletnych. Dziś widać, że nie ma to większego wpływu na możliwość realizacji działań doradczych przez biuro. Nabyte wiedza i doświadczenie pozwalają pracownikom na łączenie tych zadań i wspieranie rady w procesie dokonywania oceny i wyboru.

10.	Sposób wykorzystania rekomendacji	LGD na bieżąco prowadzi monitoring realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, a wszelkie zagrożenia jakie występują są szybko identyfikowane oraz od razu podejmowane są działania zaradcze. LGD w ankiecie przeprowadzonej wśród mieszkańców została oceniona bardzo dobrze, m.in. w takich dziedzinach jak: dostęp do informacji na stronie, organizowanie szkoleń oraz kampania promocyjna LSR, dostępność biura dla wszystkich zainteresowanych, możliwość korzystania z bezpłatnego doradztwa. W 2022 roku nie otrzymaliśmy żadnych rekomendacji mających na celu poprawę w którymkolwiek z zakresów naszej działalności. Nie pojawiły się również rekomendacje horyzontalne, będące następstwem nieprawidłowości przy wdrażaniu LSR.

Część 7	**Kontrole przeprowadzone w LGD przez podmioty inne niż samorząd województwa**

L.p.	Organ kontrolujący	Termin kontroli	Rodzaj kontroli	Stwierdzone uchybienia	Zalecenia/Rekomendacje	Sposób wdrożenia zaleceń/rekomendacji
1.	-	-	-	-	-	-